

Relleu de la portalada de l'església

Sant Pere de Riudebitlles

Ubicació

Comarca: Alt Penedès
Lloc/Adreça: Plaça de l'Església s/n
Emplaçament: Al nucli urbà

Coordenades:

Latitud: 41.4538
Longitud: 1.70329
UTM Est (X): 391695
UTM Nord (Y): 4589947

Classificació

Número de fitxa: 08232 - 118
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Element arquitectònic
Estil / època: Medieval Romànic
Segle: XII-XIII
Estat de conservació: Bo
Protecció: Legal
Tipus de protecció: BPU
Observacions protecció: POUM 12/05/2012
Accés: Fàcil
Ús actual: Religios
Titularitat: Privada
Titular: Parròquia de Sant Pere, carrer Major, 37, 08776-SANT PERE DE RIUDEBITLLES

Fitxes associades:

[Església de Sant Pere de Riudebitlles](#)

Autoria de la fitxa: P. Barbado. OPC
Data de registre de la fitxa: dv., 07/03/2014 - 01:00

revisió:**Data de la darrera revisió:** dv., 29/01/2021 - 11:00

Descripció

L'element a remarcar en les figures escolpides que apareixen en la senzilla portalada de l'església és la presència de les fulles de la planta que dona nom al riu i per extensió al municipi. Es tractarien de decoracions vegetals i de la planta que la figura que representa a Sant Pere porta a la seva mà esquerra. El riu és conegut com Berilas o Birlas al segle X, Rivobirlas i Riobirllasen al segle XI, al segle XII ja era Rivo de Birle o Ridebirles d'on derivaria en l'actual Riudebitlles. "Berila" seria una deformació de "berula" que era el nom en llatí dels créixens.

Història

L'església correspon a la de l'antic Priorat benedictí fundat abans de l'any 1026, encara que les restes més antigues de l'actual semblen correspondre al segle XII, amb reformes dels segles XVII, XVIII i XIX. Al Cartulari de Sant Cugat es pot llegir la primera referència documental on es cita segurament aquesta església, dedicada a Santa Maria i Sant Pere, datada el febrer del 917, i diu "...prope auro annolia, vel rio de Birlas, ubi ecclesia sita est in onore Sancte Maria et Sancti Petri". El 1331, es sap que existia una comunitat religiosa en el Priorat de Sant Pere, composta de quatre monjos sota la supervisió d'un prior. L'any 1346, essent prior Nicolau, aleshores també Cardenal, els veïns van voler que a càrrec seu es pagués una campana, un guarda a l'església, així com el manteniment de l'edifici i ornaments, entre d'altres coses. Després de pledejar es va arribar al compromís que les campanes les havien de fer i pujar al campanar els mateixos veïns; els ornats, els sagristans; també els veïns havien de pagar el salari de la guarda de l'església, i el prior, el menjar. A més a més d'aquestes càrregues econòmiques, de les obres de l'església i el Pont, els parroquians havien de pagar els materials (s/d, Documents relatius a la capella de Santo Domingo, ss. XVIII-XIX). El 1406, Don Pedro de Luna, després papa Benet XIII, va ser prior d'aquesta comunitat, amb una desgraciada gestió que va empobrir considerablement el priorat. El 1632, l'església devia resultar petita, doncs els santperencs van sol·licitar a l'abat suport econòmic per ampliar-la, en funció de l'antic acord del segle XIV, però no ho van aconseguir. De moment no se sap qui va pagar finalment les obres, però, el 13 de gener del 1650, s'adjudicaren les obres d'ampliació de la nau eclesial romànica. Restes d'elements gòtics encara visibles, indiquen que aquesta no era la primera ampliació. L'església, ara parroquial, fou reedificada entre el 1778 i el 1780, afegint elements d'estil barroc. El 1802, la parròquia va començar a ser regida per capellans del bisbat i no per monjos de Montserrat. El 1888 s'inicien les obres de la nova capella del Santíssim, obra d'estil neogòtic, manada fer per Mossèn Otzet (enterrat en aquest lloc). Aquesta ocupa una antiga construcció rectoral just al costat de l'església i el campanar. Es conserven part dels plànols originals, obra del mestre Miquel, de Sant Pere, continuador d'una antiga nissaga de mestres d'obres. Les portes metàl·liques d'aquesta capella, també d'estil neogòtic, les va pagar mossèn Aleix Prats i Mas. Com a d'altres llocs, també aquesta església va patir un incendi l'any 1936. Segons l'inventari del tresor artístic de les parròquies de la diòcesi de Barcelona de l'any 1926 hi havia tres altars dedicats respectivament a Santa Margarida, d'estil neoclàssic, a Sant Josep, d'estil barroc i al Sant Crist, d'estil rococó, a més de l'altar major, d'estil neoclàssic, datat del 1804. En referència a la rectoria, cal dir que arrel de la desamortització de Mendizabal es va obrir un procés de venda d'aquesta com a propietat de l'orde benedictina. En un expedient obert amb ocasió del plet plantejat per l'Ajuntament sobre la propietat de la casa i hort del rector, es donà a l'any 1822 amb certa precisió la situació de la casa rectoral: ".. La casa rectoral con su huerto que se halla edificada (..) en el lado de su iglesia parroquial linda (..) por oriente y mediodía con la calle mayor, a poniente con el cementerio común, y por cierzo con el edificio de su iglesia parroquial..". En una nota

marginal de l'expedient es diu que a l'arxiu de Montserrat hi ha el títol de propietat de la casa i que no hi ha raó per considerar-la propietat del poble. Finalment, en el període 1863-1867 es va procedir a la reparació de la rectoria. Pel que respecta a l'hort del mossèn, hi ha fotografies antigues del pati amb arcades. Amb motiu de l'asfaltat dels carrers, aquests es van eixamplar fent més petit l'esmentat hort.

Bibliografia

MORGADES, J.B. (1994) "Tot imaginant la nostra història", Sant Pere de Riudebitlles.

